

МАРЯ ХУБАВИЦА

Превод от руски: Стоянка Мозгова, 1984

chitanka.info

Имало едно време в едно царство един царски син — Иван. Той имал три сестри: едната се казвала царкиня Маря, втората — царкиня Олга и третата — царкиня Ана.

Баща им и майка им умрели. Когато умирали, те заръчали на сина си:

„Който поиска пръв някоя от сестрите ти за жена, на него я дай — не ги дръж дълго при себе си.“

Царският син погребал родителите си и покрусен от мъка тръгнал да се разходи със сестрите си из зелената градина.

Изведнъж небето се покрило с черен облак, извила се страшна буря.

— Хайде, сестрички, да се прибираме в къщи — рекъл Иван-царският син.

Едва успели да влязат в двореца и се разнесъл гръм, таванът се процепил и в стаята влетял един ясен сокол. Ударил се соколът в пода, превърнал се на хубав момък и рекъл:

— Здравей, Иване-царски сине, преди идвах при тебе като гостенин, а днес идвам като сват: искам да се сватосам за сестра ти — царкиня Маря.

— Ако те хареса сестра ми, няма да ѝ преча — оженете се.

Царкиня Маря се съгласила. Соколът се оженил за нея и я завел в своето царство.

И така ден след ден, час подир час изтекла незабелязано цяла година. Излязъл веднъж Иван-царският син пак да се поразходи с двете си сестри из зелената градина. Пак изплувал облак, извила се вихрушка, засвяткали мълнии.

— Хайде, сестрички, да се прибираме в къщи — рекъл царският син.

Едва успели да влязат в двореца и се разнесъл гръм, покривът паднал, таванът се процепил и влетял един орел. Ударил се орелът в пода и се превърнал на хубав момък.

— Здравей, Иване-царски сине, преди ти идвах като гостенин, а сега идвам като сват.

И се сватосал за царкиня Олга.

Иван-царският син му отговорил:

— Ако те хареса сестра ми, нека се омъжи за тебе, аз не мога да я карам насила.

Олга се съгласила да се омъжи за орела. Орелът я подхванал и я завел в своето царство.

Изминала още една година. Иван-царският син казал на най-малката си сестра:

— Хайде да се поразходим из зелената градина.

Поразходили се малко и пак небето се покрило с черен облак, засвяткали мълнии.

— Да се приберем, сестро, в къщи!

Върнали се те в къщи, не успели да седнат и се разнесъл гръм, процепил се таванът и влетял един гарван. Ударил се гарванът в пода и се превърнал на хубав момък. Предните били хубави, но този бил още по-хубав.

— Е, Иване-царски сине, преди ти идвах като гостенин, а сега съм дошъл като сват, дай ми царкиня Ана за жена.

— Не мога да я карам насила: ако ѝ харесаш, нека се омъжи за тебе.

Омъжила се царкиня Ана за гарвана и той я завел в своето царство.

Останал Иван-царският син сам. Цяла година живял без сестрите си и му домъчняло за тях.

— Ще тръгна — рекъл — да си търся сестрите.

Стегнал се за път, вървял, вървял и изведнъж видял в полето голяма войска победена. Царският син попитал:

— Ако тук има жив човек — отговори ми кой е разбил тази голяма войска?

Отговорил му един жив човек:

— Цялата тази войска е разбита от царкиня Маря Хубавица, прекрасната кралица.

Препуснал Иван-царският син по-нататък, стигнал до едни бели шатри, излязла насреща му Маря Хубавица, прекрасната кралица.

— Здравей, царски сине, накъде те е понесъл бог — по работа или без работа?

Иван-царският син ѝ отвърнал:

— Добрите юнаци не ходят без работа.

— Е, ако не ти е бърза работата, погостувай ми в шатрите.

Иван-царският син се зарадвал на поканата, две нощи в шатрите нощувал. Харесал се той на Маря Хубавица и се оженили.

Маря Хубавица, прекрасната кралица, го взела със себе си в своята страна; поживели те заедно известно време, но кралицата решила пак за война да се готви. Оставила тя на Иван-царския син цялото стопанство и му заръчала:

— Навсякъде ходи, всичко наглеждай, само в този килер не надничай.

Той не издържал, щом Маря Хубавица заминала, веднага се хвърлил към килера, отворил вратата, погледнал вътре, а там висял, прикован с дванадесет вериги, Кошчей Безсмъртни.

Примолил се Кошчей на Иван-царския син:

— Пожалея ме, дай ми да пийна, десет години се измъчвам тук и гладен, и жаден — съвсем ми пресъхна гърлото.

Царският син му дал цяла кофа с вода, той изпил и поискал още:

— Не мога с една кофа да си утоля жаждата, дай ми още.

Царският син му дал още една кофа. Кошчей я изпил и поискал още една, а като изпил и третата кофа, възвърнал си предишната сила, тръснал веригите и скъсал и дванадесетте наведнъж.

— Благодаря ти, Иване-царски сине — рекъл Кошчей Безсмъртни, — сега ще видиш Маря Хубавица като си видиш ушите.

И като страшен вихър излетял през прозореца, догонил по пътя Маря Хубавица, прекрасната кралица, грабнал я и я отнесъл със себе си.

Горчиво заплакал Иван-царският син, приготвил се и тръгнал на път:

„Каквото и да става, ще намеря Маря Хубавица!“

Минал ден, дошъл втори, заранта на третия ден той видял чудесен дворец. Край двореца се издигал дъб, на дъба седял ясен сокол. Литнал соколът от дъба, ударил се в земята, превърнал се на хубав момък и викнал:

— Здравей, мой мили шурей!

Втурнала се царкиня Маря, посрещнала Иван-царския син радостно, започнала да го разпитва за здравето, за своя живот да му разказва. Погостувал им царският син три дни и рекъл:

— Не мога да ви гостувам по-дълго, тръгнал съм да търся жена си Маря Хубавица, прекрасната кралица.

— Трудно ще ти е да я намериш — му отвърнал соколът. — Остави ни за всеки случай сребърната си лъжица: да си я гледаме и за

тебе да си спомняме.

Оставил Иван-царският син сребърната си лъжица при сокола и тръгнал на път.

Вървял той ден, вървял втори, заранта на третия ден видял един дворец още по-хубав от първия. Край двореца се издигал дъб, а на дъба стоял орел.

Литнал орелът от дъба, ударил се в земята и се превърнал в хубав момък, който се провикнал:

— Ставай, царкиньо Олга, нашият мил брат пристигна! Веднага припнала царкиня Олга, започнала да го целува и прегръща, да го разпитва за здравето, да му разказва за своя живот. Погостувал им Иван-царският син три дни и рекъл:

— Не мога повече да ви гостувам; тръгнал съм да търся жена си Маря Хубавица, прекрасната кралица.

Орелът му отвърнал:

— Трудно ще ти е да я намериш; остави ни сребърната си вилица: ще я гледаме и за тебе ще си спомняме.

Оставил той сребърната си вилица и тръгнал на път. Вървял един ден, вървял втори, заранта на третия ден видял един дворец, който бил по-хубав от предишните два. Край двореца се извисявал дъб, а на дъба стоял един гарван.

Литнал гарванът от дъба, ударил се в земята, превърнал се на хубав момък и викнал:

— Излез по-бързо, царкиньо Ана, брат ни е пристигнал! Хукнала насреща му царкиня Ана, радостно го посрещнала, започнала да го целува и прегръща, за здравето да го разпитва, за живота си да му разказва.

Погостувал им Иван-царският син три дни и им рекъл:

— Прощавайте, отивам да търся жена си, Маря Хубавица, прекрасната кралица.

Гарванът му отвърнал:

— Трудно ще ти е да я намериш; я си остави у нас сребърната табакерка: ще си я гледаме и ще си спомняме за теб.

Дал им царският син сребърната табакерка, сбогувал се и се отправил на път.

Вървял един ден, вървял втори, а на третия ден се добрал до Маря Хубавица.

Видяла тя своя мил, хвърлила се на шията му, обляла се в сълзи и промълвила:

— Ах, Иване-царски сине, защо не ме послуша — защо надникна в килера и освободи Кошчей Безсмъртни?

— Прости ми, Маря Хубавица, не припомняй старото, по-добре тръгвай с мене, докато не се вижда Кошчей Безсмъртни; да се надяваме, че няма да ни догони.

Приготвили се и тръгнали. А Кошчей бил на лов; привечер, като се прибирал в къщи, конят му започнал да се препъва.

— Какво си се запрепъвала, ненаситна кранто? Да не си усетила някаква беда?

Конят му отвърнал:

— Идвал е Иван-царският син и е отвлякъл Маря Хубавица.

— А ще можем ли да ги догоним?

— Можем да посеем пшеница, да почакаме, докато израсне, да я ожънем, да я смелим, на брашно да я направим, пет фурни хляб да опечем, да изядем този хляб и чак тогава да хукнем да ги гоним — и пак ще успеем.

Препуснал Кошчей, догонил Иван-царския син.

— Е — рекъл му, — този път ще ти простя заради добрината ти, защото с вода ме напои; още веднъж ще ти простя, но на третия път се пази — на парчета ще те насека.

Отнел той Маря Хубавица и я завел обратно; а Иван-царският син седнал на един камък и заплакал.

Поплакал той, поплакал и пак се върнал обратно за Маря Хубавица. Кошчей Безсмъртни пак не си бил в къщи.

— Тръгвай с мене, Маря Хубавица!

— Ах, Иване-царски сине, той ще ни настигне.

— Нека ни догони; ние поне някой и друг час ще сме заедно!

Приготвили се и тръгнали.

Връщал се Кошчей Безсмъртни в къщи, а конят му започнал да се препъва.

— Какво си се запрепъвала, ненаситна кранто! Да не си усетила нещо лошо?

— Иван-царският син е идвал и е отвлякъл Маря Хубавица.

— Ще можем ли да ги догоним?

— Даже ако посеем ечемик, ако почакаме да израсне, да го ожънем и овършеем, от него да сварим бира, да се напием, да се наспим както трябва, и чак тогава да тръгнем да ги гоним, пак ще успеем.

Препуснал Кошчей, догонил Иван-царския син.

— Нали ти казах, че ще видиш Маря Хубавица като ушите си.

Грабнал той Маря и я откарал обратно.

Останал Иван-царският син сам, поплакал, поплакал и пак се върнал за Маря Хубавица; и този път Кошчей не си бил в къщи.

— Да тръгваме, Маря Хубавица.

— Ах, Иване-царски сине, та нали ще ни догони и ще те насече на парчета!

— Нека ме насече, аз не мога да живея без тебе!

Стегнали се те и тръгнали. Кошчей Безсмъртни се прибирал в къщи, а конят му започнал да се препъва.

— Какво си се запрепъвал? Да не усещаш нещо лошо?

— Иван-царският син е идвал и е отвякъл Маря Хубавица.

Препуснал Кошчей, догонил Иван-царския син, насякъл го на малки парчета и ги пхнал в една насмолена бъчва; взел бъчвата, стегнал я с железни обръчи и я хвърлил в синьото море, а Маря Хубавица закарал обратно.

В същото това време среброто, което се намирало при зетьовете на Иван-царския син, почерняло.

— Изглежда — рекли те, — беда го е сполетяла!

Хвърлил се орелът към синьото море, хванал и измъкнал бъчвата на брега.

Соколът полетял за жива вода, а гарванът за мъртва.

Събрали се и тримата на едно място, разтрошили бъчвата, измъкнали парчетата на Иван-царския син, промили ги и ги подредили както трябва.

Гарванът го напръскал с мъртва вода и тялото се сраснало, съединило се. Соколът го напръскал с жива вода — Иван-царският син трепнал, станал и рекъл:

— Ама че дълго съм спал!

— Още по-дълго щеше да спиш, ако не бяхме ние — отговорили зетьовете. — Хайде сега ела ни на гости.

— Не мога, братя мои, отивам да търся Маря Хубавица.

Дошъл той при нея и я помолил:

— Разбери от Кошчей Безсмъртни откъде е намерил такъв хубав кон.

Улучила Маря Хубавица удобна минута и започнала да разпитва Кошчей. Той ѝ разказал:

— През девет земи в десета, зад огнената река живее баба Яга. Тя има една кобила, с която всеки ден обикаля света. Има и други кобили, не по-лоши. Аз три дни ѝ пасох кобилите, нито една не загубих, за което баба Яга ми даде едно жребче.

— А как премина огнената река?

— Имам си една кърпа — като махна надясно три пъти, се появява един много висок мост, до който и огънят не достига.

Изслушала всичко Маря Хубавица и го разказала на Иван.

И кърпата откраднала и му я дала.

Иван-царският син преминал огнената река и тръгнал при баба Яга. Дълго вървял той без да хапне, без да пийне. Изпречила се пред него една задморска птица с птиченцата си. Иван-царският син рекъл:

— Ще взема да изям едно пиле.

— Не яж, Иване — го помолила задморската птица, — един ден ще ти потрябвам.

Тръгнал той по-нататък; видял в гората пчелен кошер.

— Ще си хапна — рекъл — малко медец.

Пчелата майка го помолила:

— Не ми пипай меда, Иване, един ден ще ти потрябвам.

Той не го пипнал и тръгнал по-нататък; насреща му се изпречили лъвица с лъвче.

— Ще взема да изям това лъвче, че както съм гладен, чак ми прилошава.

— Не го пипай, Иване — го помолила лъвицата, — един ден ще ти потрябвам.

— Добре, тъй да бъде!

Затърлил се той гладен. Вървял, вървял и стигнал до къщата на баба Яга, около къщата имало дванадесет пръта, на единадесет пръта имало по една човешка глава, само един бил свободен.

— Здравей, бабо!

— Здравей, Иване-царски сине! За какво си дошъл — просто така или имаш някаква нужда?

— Дойдох да спечеля при тебе един юначен кон.

— Добре, царски сине, при мене се служи не една година, а само три дни. Ако опазиш кобилите ми, ще ти дам юначен кон, а ако не можеш, не се сърди — главата ти на последния прът ще стърчи.

Съгласил се Иван-царският син. Баба Яга го нахранила и го напоила и му заповядала да се хваща за работа.

Едва подгонил кобилите в полето, а те вдигнали опашки и се разбягали на всички страни по ливадите; не успял царският син да ги обхване с очи, а тях вече ги нямало.

Натъжил се Иван, заплакал, седнал на един камък и заспал.

Слънцето вече залязвало, когато долетяла задморската птица и започнала да го буди:

— Ставай, Иване, кобилите са вече в къщи.

Царският син станал и тръгнал за в къщи. А баба Яга викала и крещяла на кобилите си:

— Защо сте се върнали в къщи?

— Как да не се върнем, когато от цял свят се събраха птици и едва не ни изкълваха очите.

— Утре няма да бягате по ливадите, а ще се криете из гъстите гори.

Пренощувал Иван-царският син, а сутринта баба Яга му рекла:

— Внимавай, царски сине, ако не опазиш кобилите, ако дори една загубиш, главата ти ще стърчи на този прът.

Подгонил той кобилите в полето; те веднага вдигнали опашки и се скрили в гъстите гори. Пак седнал царският син на един камък, плакал, плакал и заспал. Слънцето се скрило зад гората. Притичала лъвицата:

— Ставай, Иване, всички кобили са събрани.

Станал Иван-царският син и тръгнал за в къщи. А баба Яга още по-силно викала и крещяла на кобилите си:

— Защо сте се върнали в къщи?

— Как да не се върнем? Като ни наобиколиха люти зверове от цял свят, едва не ни разкъсаха!

— А утре да избягате в синьото море.

Наспал се през нощта Иван-царският син, а сутринта баба Яга го изпратила да пасе кобилите:

— Ако не ги опазиш, главата ти ще стърчи на този прът.

Подгонил той кобилите в полето. Те тозчас вирнали опашки, изчезнали от погледа и влезли в синьото море; до шия влезли във водата. Седнал Иван-царският син на един камък, заплакал и заспал. Скрило се слънцето зад гората, долетяла една пчеличка и рекла:

— Ставай, царски сине, всички кобили са събрани; а като се върнеш в къщи, не се показвай пред очите на баба Яга, отиди в конюшната и се скрий зад яслите. Там има едно келяво жребче — в оборския тор се търкаля, вземи го и в полунощ потайна бягай от къщата.

Станал Иван-царският син, промъкнал се в конюшната и се скрил зад яслите. Баба Яга се развикала и разкрещяла на кобилите:

— Защо сте се върнали?

— Как да не се върнем? Като налетяха пчели от целия свят, че като започнаха да ни жилият от всички страни до кръв.

Заспала баба Яга, а в полунощ потайна Иван-царският син ѝ взел келявото жребче, оседлал го, метнал се на него и препуснал към огнената река. Стигнал до реката, махнал три пъти с кърпата надясно и изневиделица над реката се извисил мост.

Царският син минал през моста и махнал с кърпата наляво, но само два пъти — през реката останал тънък-претънък мост.

Събудила се сутринта баба Яга и какво да види — келявото жребче никъде го няма! Хукнала да ги преследва. С всичка сила препуснала с железния хаван, размахала чукалото, развъртяла метлата.

Стигнала до огнената река, погледнала и си помислила:

„Добре, че мост има!“

Тръгнала по моста, едва стигнала до средата му и той се срутил, баба Яга паднала в реката и загинала от люта смърт.

Иван-царският син отхранил жребчето в зелените ливади, получил се от него чуден кон.

Пристигнал царският син при Маря Хубавица. Тя изтичала и се хвърлила на шията му.

— Как можа да се спасиш от смъртта?

— Така и така — ѝ разказал той, — тръгвай с мене.

— Страхувам се, Иване-царски сине, ако ни догони Кошчей, пак ще те насече на парчета!

— Не, няма да ме догони! Сега аз имам славен и юначен кон, който като птица лети.

Яхнали те коня и препуснали.

Кошчей Безсмъртни се прибирал в къщи, а конят му започнал да се препъва.

— Какво си се запрепъвала, ненаситна кранто? Или усещаш нещо лошо?

— Иван-царският син е идвал и е отвел Маря Хубавица.

— Ще можем ли да ги догоним?

— Не знам, сега Иван-царският син има юначен кон, по-добър от мене.

— Не мога да изтърпя това — рекъл Кошчей Безсмъртни, — тръгвам след тях!

Колко дълго препускал след тях, никой не знае, но догонил Иван-царския син, скочил на земята и искал да го разреже с острата си сабя, но в това време конят на Иван-царския син с всичка сила ударил с копитото си Кошчей Безсмъртни и му пръснал главата, а царският син го довършил с боздугана си.

След това царският син събрал един куп дърва, запалил огън, изгорил Кошчей Безсмъртни на кладата, а пепелта от него пуснал да я духа вятърът.

Маря Хубавица яхнала коня на Кошчей, а Иван-царският син своя и отишли на гости най-напред при гарвана, след това при орела, а сетне и при сокола. Където и да отивали, навсякъде ги посрещали радостно.

— Ах, Иване-царски сине, вече и не мислехме, че ще те видим. Но ненапразно си се мъчил толкова: такава красавица като Маря Хубавица по цял свят да търсиш, няма да намериш!

Погостили те, повеселили се и тръгнали за своето царство. Пристигнали и започнали да живеят честито, богатство да трупат и медовина да пийват.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.